

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

BARNEVERN



ØRSTA KOMMUNE

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet -

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; **Barnevern – Tiltak, tilsyn, rutinar**. Prosjektet er ein del av etterlevelser revisjon jfr revisjonsplan vedteke i kontrollutvalet i sak 37/15 og prosjektplan i sak 21/16.

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette søkelys på dagens situasjon og peike på muligheter for forbedring og vidareutvikling av den kommunale verksemda, samt avdekke eventuelle manglar.

Prosjektet er utført i henhold til standard for forvaltningsrevisjon - RSK001.

Rapporten er utarbeida av underteikna, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil takke administrasjonen v/barnevernstenesta for bistand i arbeidet med prosjektet.

Ulsteinvik 09.11.2016

Bodill Skeide

Reg.rev./cand.mag.

Innholdsfortegnelse

SAMANDRAG	5
1 INNLEIING	8
1.1 Tilsyn- Fylkesmannen	8
1.2 Målsetting og problemstilling	8
1.2 Revisjonskriterier.....	9
1.2.1 Innleiing.....	9
1.2.2 Kjelder til kriterium.....	9
2 METODE OG GJENNOMFØRING	10
2.1 Verifisering av data.....	10
2.2 Avgrensing	10
3 PROBLEMSTILLING 1:.....	11
Følgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking?.	11
3.1 Innleiing.....	11
3.2 Revisjonskriterium.....	11
3.2.1 Tiltaksplan.....	11
3.2.2 Førebels og endeleg omsorgsplan.....	12
3.2.3 Barnevernet sitt tilsyn med fosterheim – omsorgsbarn	12
3.2.4 Forskrift om politiattest.....	12
3.2.5 Oppsummering.....	13
3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta	13
3.3.1 Hjelpetiltak og tiltaksplanar - rapportering til fylkesmannen	13
3.3.2 Hjelpetiltak før omsorgsovertaking.....	13
3.3.3 Hjelpetiltak etter omsorgsovertaking	14
3.3.4 Barnevernet sitt oppfølgingstilsyn med fosterheim.....	14
3.3.5 Politiattest	15
3.4 Vurdering.....	15
3.5 Konklusjon	17
4 PROBLEMSTILLING 2:.....	18
Følgjer kommunen regelverket m.o.t tilsynsførarrolla ?.....	18
4.1 Innleiing	18
4.2 Revisjonskriterium.....	18
4.2.1 Tilsynsførar- tilsyn med barn i fosterheim	18
4.2.2 Tilsyn med barn plassert i institusjon.....	18
4.2.3 Tilsynsfører – uavhengigheit, politiattest og rapportering	19
4.2.4 Oppsummering.....	19

4.3	Tilsynsførerordninga - fakta	20
4.3.1	Kontroll av tilsynsførerordninga	20
4.4	Vurdering	21
4.5	Konklusjon	22
5	PROBLEMSTILLING 3:.....	23
	Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket.....	23
5.1	Innleiing	23
5.2	Revisjonskriterium.....	23
5.3	Fakta	23
5.4	Vurdering og konklusjon	25
6	SAMANLIKNING MELLOM KOMMUNANE PÅ SØRE SUNNMØRE	27
6.1	Innleiing	27
6.2	Fakta	27
6.2.1	Stillingar	27
6.2.2	Nøkkeltal.....	28
6.3	Vurdering og konklusjon	29
7	DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta	30
7.1	Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon	30
7.2	Vurdering og konklusjon	32
8	ANBEFALING	32
9	RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING	33
10	VÅRE KOMMENTARER.....	33
11	LITTERATURLISTE	34

SAMANDRAG

Kontrollutvalet i Ørsta gjorde i forbindelese med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 37/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, og om tilsynsføraransvaret fungerte tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013- 2015.

Problemstillingar som skal belysast:

1. Fylgjer kommunen regelverket vedkomande i verksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking
2. Fylgjer kommunen regelverket m.h.t. tilsynsførarrolla.

Underveis i arbeidet kom det fram informasjon som kan vere nyttig å få belyst (innspel frå ein rådmann), og prosjektet inneheld derfor i tillegg

- 3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – fylgjer kommunen regelverket
- 4 Samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre

Barnevernstenesta i kommunen er organisert som ein del av det interkommunale barnevernet, beståande av kommunane Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, og lokalisert på Volda rådhus. I kommunen si rapportering pr 31.12.15 til SSB gjekk det fram at kommunen hadde 8,1 stillingar. Rapportert Fylkesmannen 2.halvår viste 7,1 stillingar. Rapportering til SSB og rapportering til Fylkesmannen er ikkje heilt samanfallande.

Problemstilling 1: Fylgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking

Det har i kontrollperioden 2013 – 2015 vore berre 3 omsorgsovertakingar, der 1 var akutt plassert og 1 frivillig plassert. Ingen av desse vart plassert i familie/nære relasjonar. Kommunen har rutinar kring utarbeiding av tiltaksplanar, og alle dei kontrollerte hadde fått utarbeidd tiltaksplan.

Hjelpetiltak før omsorgsovertaking var hovudsakleg råd og veiledning over kortare og lengre, men eit barn hadde hatt fleire tiltak. Alle barna hadde tiltaksplanar. Det låg utanfor dette prosjektet å vurdere type og omfang.

Når det gjeld tiltak etter omsorgsovertaking, varierte dette der nokre hadde besøkshjem/avlastning til fosterfamilie, og/eller økonomisk støtte til barnet/fosterheimen og ansvarsgruppe. Det var og avtale om samvær. 1 barn vart tilbakeført i perioden.

Det låg føre lite eller ingen dokumentasjon m.h.t. tiltak/oppfølging av biologiske foreldre/heim.

Det låg føre omsorgsplan og /eller førebels omsorgsplan for alle born med omsorgsovertaking i kontrollperioden.

Kommunen hadde totalt 17 omsorgsbarn i 2015, derav ein tilbakeført , 5 var plasserte i fosterheim i Ørsta og resten i andre kommunar. Barnevernet si lovpålagte oppfølging av fosterheim/omsorgsbarn har ikkje fungert tilfredstillande etter gjeldande regelverk, då barna(fosterheimane) ikkje har hatt tilstrekkeleg med årlege oppfølgingsbesøk i kontrollperioden (4 besøk alt. 2). Iflg barnevernsleiar er det sett i verk tiltak kring dette.

Det interkommunale barnevernet v/Volda kommune som oppdragsgivar hadde innhenta og oppbevart politiattest i høve fosterheimsplasseringar, men kommunen har ikkje tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

Problemstilling 2 Fylgjer kommunen regelverket mht. tilsynsførarrolla

Barnevernet har ansvar for at alle omsorgsbarn får oppnemnd uavhengig tilsynsførar, men det er fosterheimskommunen som har tilsynsansvaret. Det er krav om 4 årlege besøk. Barnevernet i Ørsta hadde pr 31.12.15 tilsynsansvar for 16 barn med fosterheim i Ørsta (tilsynsbarn), herav 11 barn frå andre kommunar.

Barnevernet si oppfølging av tilsynsførarordninga av barn plasserte i fosterheim i Ørsta kommune vert ikkje tilfredsstillande fylgt opp, då nokre få av tilsynsbarna har fått dei rettmessige tilsyn enkelte år, andre år inkje, og ingen i heile kontrollperioden. Barnevernet bør vurdere rutinen for oppnemning og oppfølging av tilsynsførar i eiga kommune, då kontrollen viste at ved fleire høve har det gått lang tid mellom plassering og oppnemning/tilsynstart. Barnevernstenesta må derfor skjerpe rutinane kring oppnemning og oppfølging av tilsynsførarar.

Oppfølging av kommunen sine omsorgsbarn som var plasserte i fosterheim i andre kommunar har heller ikkje vore tilfredsstillande. Det er viktig at barnevernet følgjer opp og purrar på manglande tilsyn hjå fosterheim også utanfor eiga kommune, sjølv om det er fosterheimskommunen sitt ansvar å oppnemne tilsynsførar og få ordninga til å fungere.

Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet.

Tilsynsførar skal ha ei uavhengig rolle i forhold til både barnevernstenesta og fosterheimen. Det var/er ikkje etablert rutine kring eigenvurderingar eller andre tiltak m.o.t. vurdering og dokumentasjon av tilsynsførar si uavhengigheit, og dette vart derfor ikkje kontrollert.

Tilsynsførarar skal legge fram politiattest. Kommunen hadde rutine kring innhenting av politiattestar, men kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

Problemstilling 3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket

KS (Kommunenes sentralforbund) utarbeider veileiande satsar for utgiftdekning og arbeidsgodtgjersle til fosterheimar. Det vart i 2015 utbetalt ekstra arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning utover KS sine satsar til 11 av 12 fosterheimar og med tildels betydelege beløp, samla utbetaling utover KS-sats utgjorde 2,1 mill.

Samanlikna med dei andre kommunane var gjennomsnittleg meirutbetaling pr. barn (ca kr 170.000) blant dei høgste i Ørsta, der Volda hadde utbetalt mest og Sande lågast, då dei ikkje utbetalte godtgjersle utover KS-satsar. Det vart ikkje undersøkt om det er dekt tappt arbeidsgodtgjersle/frikjøp frå arbeid eller utbetalt anna kostnadsdekning i tillegg.

Problemstilling 4: Samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre

Det vart registrert avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det vart vidare registrert avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjaldt utvalte nøkkeltal. Det var berre Vanylven kommune som har same tal i begge rapporteringane.

Ørsta kommune hadde på gjennomsnittet nye meldingar pr barn 0-17 år, 3,5%. Lågast var Ulstein, 2,1%. Det same gjeld undersøkingar pr barn 0-17 år, 3,0%, Ulstein lågast 1,9%. Når det gjeld undersøkingar pr årsverk utgjorde dette 8,9, mot Ulstein som var lågast med 5,3.

Kommunen var og på gjennomsnittet når det gjeld barn med hjelpetiltak pr barn 0-17 år, 3,3%, Volda mest med 4,5%. Men når det gjaldt barn med tiltak pr årsverk hadde Ørsta flest med 9,8, gjennomsnittet 7,4. Kommunen kom og relativt gunstig ut m.o.t. barn under omsorg 0,55 % av barn 0-17 år. Hareid mest med 1,33 %.

Ørsta brukte om lag på gjennomsnittet pr. barn 0-17 år når det gjaldt totale utgifter til hjelpetiltak, og det same når det gjaldt barn under omsorg. Totale kostnader til barnevern var kr 7 562 pr. barn 0-17 år. Vanylven, Hareid og Ulstein brukte mest, Sande minst, kr 4 167

Samanlikning mellom kommunane kan indikere at dei som bruker mykje ressursar på tiltak i heimen (forebyggjande) får dette igjen i form av færre omsorgsovertakingar.

Omsorgsovertaking kan vere kostbart, men det er og stor variasjon innan kommunane m.o.t utbetalingar til fosterforeldre.

Anbefalingar

- 1 Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava for tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
- 2 Det må vurderast om regelverket vert følgd når det gjeld oppfølging av foreldre etter omsorgsovertaking.
- 3 Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
- 4 Det bør etablerast rutinar som sikrar at politiattestar vert makulert i samsvar med regelverket.
- 5 Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

1 INNLEIING

Kontrollutvalet i Ørsta gjorde i forbindelese med godkjenning av revisjonsplanen for 2015 i sak 37/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring barnevernstenesta i kommunen. Prosjektplan vart lagt fram og godkjent i sak 21/16. Prosjektet skulle ta for seg tiltak og oppfølging før og etter omsorgsovertaking, og om tilsynsføraransvaret fungerte tilfredstillande. Prosjektet skulle avgrensast til omsorgsovertaking i kontrollperioden 2013-2015.

Vidare vurdere om kommunen nyttar KS(Kommunenenes sentralforbund) sine satsar ved utbetaling av arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning og samanlikning mellom kommunane på Søre Sunnmøre.

Barnevernstenesta i kommunen er organisert som ein del av det interkommunale barnevernet bestående av kommunane Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, lokalisert på rådhuset i Volda. Det var 8,1 stillingar knytt til barnevernstenesta i 2015 jfr rapportering til SSB. I rapportering til Fylkesmannen for 2.halvår 2015 viste dette 7,1 stillingar. Rapportering til SSB og rapportering til Fylkesmannen var ikkje heilt samanfallande jfr pkt 6.2.

1.1 Tilsyn- Fylkesmannen

Fylkesmannen skal føre tilsyn med barnevernet i den enkelte kommune. Dette inneberer at Fylkesmannen skal kontrollere at kommunane følgjer barnevernslova, gje kommunane råd og rettleiing og føre tilsyn med barnevernsinstitusjonane. Barnevernet rapporterer til Fylkesmannen to gongar i året, i tillegg kan Fylkesmannen kome på varsla tilsyn.

Fylkesmannen varsla tilsyn i det interkommunale barnevernet 22.10.2014 m.o.t. fristbrot i undersøkelsesaker. I flg brev av 20.03.2015 konkluderte Fylkesmannen med at av dei 9 kontrollerte sakene var det ingen av sakene som hadde blitt liggande og ikkje starta opp, eller utan at barnevernet hadde kjennskap til situasjonen til barnet. Vidare gjekk det fram at i mange saker vart det ikkje korrekt rapportert m.o.t. tidspunkt. 16.09.2015 vart det halde oppfølgingsmøte med Fylkesmannen med gjennomgang av halvårsrapportering.

Fylkesmannen hadde og tilsyn i Ørsta kommune i 2013 i høve oppfølging av barn i fosterheim. Det vart ikkje avdekka avvik, men kommunen fekk merknad om betre internkontrollsystem for å sikre nødvendig styring og kontroll av arbeidet med oppfølging av fosterheimar.

1.2 Målsetting og problemstilling

Formålet med prosjektet var å få belyst om barnevernet i kommunen set i verk tiltak i heimen for å hjelpe heimen på best muleg måte, dvs. prøve det som er muleg i heimen til beste for barnet før omsorgsovertaking vert gjennomført. Vidare om barnet og foreldre får den oppfølging som regelverket krev i etterkant av omsorgsovertaking, og at tilsynsansvaret

fungerer. Etter ønske frå ein rådmann vart prosjektet utvida til å omfatte ei vurdering om KS-sine satsar m.o.t. arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning vert følgd for den enkelte fosterheim. Det vart også lagt til prosjektet ei samanlikning av bemanning og nøkkeltal.

Dette gir følgjande problemstillingar:

- 1 Fylgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking ?
- 2 Fylgjer kommunen regelverket m.o.t. tilsynsførarrolla.
- 3 Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – fylgjer kommunen regelverket
- 4 Samanlikningar mellom kommunane på Søre Sunnmøre

1.2 Revisjonskriterier

1.2.1 Innleiing

Innsamla data vil bli vurdert opp mot revisjonskriteriet i form av lover, regelverk og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria vil bli utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

1.2.2 Kjelder til kriterium

Revisjonskriteria i dette prosjektet er utarbeida av følgjande kjelder:

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova) 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) sist endra 2014*
- Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene (2006)
- Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009.
- Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten – en veileder, 2006.
- Tilsyn med barn i fosterheim – veileder 02/05 (*ikkje nytta pga kommunen ikkje har endra praksis)
- KS-satsar for utgiftsdekning og arbeidsgodtgjersle
- BUF etat sine retningslinjer for dekning av utgifter til fosterheim

2 METODE OG GJENNOMFØRING

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Undersøkinga består av analyse av relevante dokument, rutinar og samtaler/ intervju ved behov.

Alle omsorgsovertakingar i kontrollperioden vart kontrollerte m.o.t. omfang av tiltak før og etter omsorgsovertaking. Om barna har hatt tiltaksplanar før omsorgsovertaking og at det var vedteken omsorgsplan etter omsorgsovertaking. Vidare kontrollert om alle omsorgsbarn har blitt fylgd opp av barnevernet i etterkant, og at tilsynsførarordninga fungerte. I den samanheng vart det nytta både saksmappene og utskrifter frå sakshandsamingssystemet Familia.

Sakshandsamingssystemet Familia:

Barnevernstenesta nyttar sakshandsamingssystemet Familia. Dette er eit elektronisk sakshandsamingssystem. Systemet skal omfatte heile sakshandsamingprosessen, og inneheld ein del malar for dette arbeidet.

Kontrollarbeidet har teke utgangspunkt i rapportar frå systemet og klientmappene.

Gjennomgang av klientmappene:

Det vart opplyst at all skriftleg dokumentasjon som er knytt til barnevernssakene låg føre i klientmappene, og det er desse som har vore hovudgrunnlaget for kontrollen.

2.1 Verifisering av data

Rapporten vart etter standard for forvaltningsrevisjon, sendt rådmannen for uttale

14.10.2016

2.2 Avgrensing

Prosjektet vart avgrensa til å gjelde saker som førte til omsorgsovertaking i perioden 2013-2015, men for å kartlegge tiltak før omsorgsovertaking har vi måtte sett tilbake på tidlegare periodar.

Når det gjeld samanlikning mellom kommunane m.o.t. utbetaling av arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning, samt kostnader til barnevernet etter funksjon vart dette avgrensa til å gjelde 2015.

3 PROBLEMSTILLING 1: Fylgjer kommunen regelverket vedkomande iverksetting av tiltak før og etter omsorgsovertaking?

3.1 Innleiing

Barnevernstenesta skal sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien når det er behov for det. Tiltak kan i verksettast når foreldre ber om hjelp på grunn av forhold i heimen, og som resultat av bekymringsmeldingar eller av andre grunnar. Typiske hjelpetiltak kan vere råd og rettleiing til foreldre, avlastningsheimar, støttekontakt/ leksehjelp og evt. div økonomisk støtte. Det skal utarbeidast tiltaksplanar.

Omsorgsovertaking er berre aktuelt dersom barnet sin situasjon er alvorleg og hjelpetiltak i heimen ikkje vil vere tilstrekkeleg. Det skal utarbeidast omsorgsplanar. Vidare skal det vurderast fosterheim i familie eller nære relasjonar ved omsorgsovertaking. Akuttvedtak, dvs. midlertidig vedtak om å plassere barn utanfor heimen kan gjennomførast viss det er fare for liv og helse for barnet.

3.2 Revisjonskriterium

3.2.1 Tiltaksplan

Tiltaksplan etter barnevernslova § 4-5:

Når hjelpetiltak vedtas, skal barneverntjenesten utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan. Barneverntjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Tiltaksplanen skal evalueres regelmessig.

Tiltaksplaner i barneverntjenesten – en veileder:

Tiltaksplanar er viktige virkemiddel for å sikre foreldre og barn god informasjon om korleis barnevernet forstår og vurderar deira sak. Ved at barnevernet underbygg openheit og dialog medvirkar dei til auka forutsigbarheit, noko som er eit vesentleg element i forhold til klientane si rettsikkerheit. Element som skal inngå i ein tiltaksplan: Situasjonsbeskrivelse, målbeskrivelse, tiltaktsbeskrivelse, tidsperspektiv og evaluering.

Når det er fatta vedtak om hjelpetiltak etter barnevernslova § 4-4 skal barnevernstenesta i kommunen utarbeide ein tidsavgrensa tiltaksplan, jf. bvl. § 4-5. Planen skal gjere greie for dei tiltak som er sett i verk, føremålet med tiltaka og vidare plan for oppfølging av tiltaka. Planen bør derfor presisere når tiltak skal evaluerast og på kva måte evalueringa skal skje.

Tiltaksplanen er eit sjølvstendig dokument. Den er ikkje eit enkeltvedtak og skal heller ikkje vere ein del av et vedtak. *Lova føreset likevel at tiltaksplanen skal ligge føre samtidig med vedtaket og at det bør gå fram av vedtaket at tiltaksplan er utarbeida.*

3.2.2 Førebels og endeleg omsorgsplan

Førebels og endeleg omsorgsplan etter barnevernslova § 4-15:

Allerede ved omsorgsovertakinga skal barneverntjenesten vedta plan for barnets omsorgssituasjon. Senest to år etter fylkesnemndas vedtak skal barneverntjenesten vedta en plan for barnets framtidige omsorgssituasjon som ikke skal endres uten at forutsetningene for den er falt bort

Formålet med planane er å tydeleggjere kva føresetnader som ligg til grunn for omsorgsovertakinga og korleis barnet skal følgjast opp. For barn over 18 år skal det også utarbeidast ein framtidig plan (krev samtykke frå barnet)

Av Rettleiar for tiltaks- og omsorgsplanar :

Selv om barneverntjenesten ikke er pålagt i barnevernsloven å legge fram utkast til foreløpig omsorgsplan for fylkesnemnda, anbefales en slik praksis. Som et siste punkt i saksframlegget vil den foreløpige omsorgsplanen kunne ha en viktig funksjon ved at den klargjør og oppsummerer hvilke intensjoner barneverntjenesten har når det foreslår omsorgsovertakelse og plassering utenfor hjemmet. Planen vil danne utgangspunkt for barneverntjenestens forslag.

3.2.3 Barnevernet sitt tilsyn med fosterheim – omsorgsbarn

Det går fram av fosterheimsforskrifta § 7 først ledd at barnevernstenesta i omsorgskommunen skal følgje opp og føre kontroll med kvart enkelt barn sin situasjon i fosterheimen.

Oppfølginga skal skje minimum 4 gangar pr. år. Om barnevernet har vurdert forholda i fosterheimen som gode kan ein vedta at antal besøk skal reduserast til minimum 2 gangar i året for barn som har vore plasserte i meir enn to år.

3.2.4 Forskrift om politiattest

Forskrift om politiattest § 3, § 4 og § 8:

Barneverntjenesten skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra støttekontakter og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak etter lovens § 4-4.

Det går fram av § 3 at politiattest gjeld og for fosterforeldre og personer som tek i mot barn som heildøgns avlastningstiltak i sin private heim.

Vidare går det fram av § 8 at politiattesten skal av kontrollomsyn oppbevarast av det organ eller institusjon som etter forskrifta er ansvarleg for å krevje politiattest framlagt. Politiattesten skal oppbevarast forsvarleg og på ein slik måte at uvedkomande ikkje får tilgang til den. Politiattesten skal oppbevarast så lenge vedkomande har stillinga eller oppdraget.

3.2.5 Oppsummering

- Ved vedtak om hjelpetiltak skal barnevernstenesta utarbeide ein tiltaksplan og tiltaksplanen skal evaluerast regelmessig.
- Det bør ligge ved førebels omsorgsplan i saksframlegget til fylkesnemnda. Etter vedtak i fylkesnemnda om omsorgsovertaking skal det utarbeidast ein endeleg omsorgsplan for barnet seinast to år etter at omsorgsovertakinga fann stad, under føresetnad at førebels omsorgsplan ligg føre.
- Barnevernstenesta skal føre tilsyn med fosterheim og omsorgsbarn minimum 4 gonger pr. år dei to første omsorgsåra, deretter kan det vedtakast oppfølging 2 gonger pr. år
- Alle som utfører hjelpetiltak eller omsorgsvedtak skal legge fram politiattest, og politiattest skal oppbevarast forsvarleg så lenge vedkomande er i stillinga/oppdraget

3.3 Hjelpetiltak og tiltaksplanar- fakta

3.3.1 Hjelpetiltak og tiltaksplanar - rapportering til fylkesmannen

Ørsta kommune	2015		2014		2013	
	2.halvår	1.halvår	2.halvår	1.halvår	2.halvår	1.halvår
Antal barn med hjelpetiltak	74	66	65	55	58	59
Antal barn med tiltaksplan	66	57	53	44	33	34
Antal barn under omsorg	14	16	13	14	15	15
Antal barn med omsorgsplan	14	15	1	13	11	10
Antal barn utan omsorgsplan	0	1	12	1	4	5

Fylkesmannen si rapportering for 2.halvår 2015 viste at 89 % av barn med tiltak har tiltaksplan og 100 % av barn under omsorg hadde omsorgsplan.

Kostra-rapporteringa for 2015 var ikkje i samsvar med dette, då denne viste 84 % av barn med tiltak som hadde tiltaksplan og 92 % av barna under omsorg hadde omsorgsplan.

3.3.2 Hjelpetiltak før omsorgsovertaking

Kommunen hadde berre 3 omsorgsovertakingar i kontrollperioden og tiltaksperioden med hjelpetiltak før omsorgsovertaking har variert jfr. oversikt nedanfor, og 1 barn vart tilbakeført i perioden.

Omsorgsovertaker i perioden 2013-2015 - tiltak før omsorgsovertaking

Tiltaksperioden	Tiltaksplan	Beredskapsh eim/foster-	Besøksheim	BarnehageS FO/støtteko ntakt	Råd og veil	Tilsyn i heimen	Frivilling tilsyn i heim	Øk.hjelp, og andre tiltak	Antal tiltak før omsorgsove rtakelse
2013-2014	x	fr.pl.			x				2
2013-2014	x	akutt plass			x				2
2010-2013	x		x	x	x			xxx	6

Det går fram av tabellen ovanfor at tiltaka har vore forskjellige; barnehage/SFO, besøksheim, råd og veileining, div økonomiske tiltak og andre tiltak. Det ligg utanfor dette prosjektet å vurdere innhald i tiltaksplanar, og kor ofte desse vert revurderte.

Ørsta kommune hadde før iverksetting av omsorgsovertaking nytta besøksheim, støttekontakt og råd/veileiding og økonomisk støtte over ei kortare eller lengre periode. Det eine barnet vart frivillig plassert, det andre akutt plassert, og det tredje hadde div tiltak over ei lengre periode.

Beredskapsheim vert ofte brukt etter akuttvedtak og fram til det ligg føre vedtak i Fylkesnemnda.

3.3.3 Hjelpetiltak etter omsorgsovertaking

Omsorgsovertaker i perioden 2013-2015 - tiltak etter omsorgsovertaking

Omsorgs - overtaking	Omsorgsplan	Fosterheim fam./nettv	Fosterheim utenom familie	Frikjøp fosterheim	Besøksheim	Barnehage SFO/Støttek ontakt	Ansvars gruppe	Samvær	Andre tiltak
2014	08.10.2014		x		x		x	x	
2014	19.08.2014		x				x		x
2013	01.07.2014	1)	x						

1) Tilbakeført 2015

Oversikta viser dei tiltak som barnevernet har sett i verk etter omsorgsovertaking. Det går fram at fosterheimane har støtte i ansvarsgruppe, besøksheim og andre tiltak.

Barnevernet har og ansvar for å involvere biologiska foreldra på ein slik måte at det er semje om barnet sitt beste også når det gjeld fosterheimsarbeid. Dei biologiske foreldra er i ein vanskelege og emosjonell situasjon, og kan føle seg umyndiggjort og makteslause når dei vert fråteken omsorgsfunksjonane. Barnevernstenesta har derfor ei plikt til å følgje opp foreldra etter ein omsorgsovertaking.

3.3.4 Barnevernet sitt oppfølgingstilsyn med fosterheim

Barnevernet skal føre tilsyn med fosterheimen for å vurdere om denne fungerer til det beste for barnet. Kommunen hadde 17 omsorgsbarn i 2015, og 1 barn vart tilbakeført til forelder. Kommunen hadde 3 omsorgsbarn på ettervern pr. 2015. Sistnemnde er ei frivillig ordning for fosterbarn >18 år, men der kommunen dekker utgiftene med ordninga.

Kommunen hadde 5 omsorgsbarn plasserte i kommunen, og 12 omsorgsbarn var plasserte i andre kommunar herav 4 på statl. fosterheim. Tabellen nedanfor viser barnevernets antal oppfølgingsbesøk av fosterheim. Tala bygg på registreringsjournal i fagsystemet Familia og klientmapper, men iflg barnevernsleiar har ikkje kommunen/det interkommunale barnvernet vore bevisst måten å registrere oppfølgingsbesøk på, så det kan har vore gjennomført fleire besøk enn det som var registrert i systemet og låg i klientmapper.

Tabellen viser når omsorgsovertakinga fann stad, og om plasseringa har vore i fosterheim innan familie eller nære familierelasjonar. Vidare går det fram i kva kommune barnet vart plassert, dvs kva kommune som har ansvar for å oppnemne ekstern uavhengig tilsynsførar. Denne skal ha tilsyn med barnet og fosterheimen i tillegg til barnevernet sitt oppfølgingsansvar.

I dei høve rubrikken er blank har det ikkje vore registrert tilsyn/oppfølgingsbesøk av barnevernet.

Barnvernet sine oppfølgingsbesøk - fosterheimsbesøk

Klient	Omsorgsover taking dato/år	Plassering i fam.rel./utenom familie	Opphaldskomm	Oppfølgingsbesøk			
				2016	2015	2014	2013
1	2010		Volda	1	4	4	1
2	2009	familierelasj.	Bergen	1	2	2	1
3	2010		Volda	1	4	1	2
4	2011		Nøtterøy	2			2
5	2009		Volda	1	3	2	2
6	2009		Volda	1	4	3	2
7	2014		Ålesund	2	2		
8	2010		Statl.fosterh	1	2	3	3
9	2009		Ørsta	1	3	2	1
10	2010		Ålesund	2	2	3	2
11	2009		Inst				
12	2006					3	1
13	2008		Ørsta		3	1	3
14	2009		Ørsta	1		1	1
15	2009						
16	2013		Ørsta	2	3	3	
17	2013	tilb.ført 2015		i.a			

* kolonne 2016 gjeld pr 30.06.2016

3.3.5 Politiattest

Det interkommunale barnevernet sine rutinar tilseier at barnevernskonsulentane har ansvar for å krevje politiattest av oppdragstakarar som skal ha utbetalt godtgjersle frå Volda kommune, som vertskommune. Dette gjeld fosterheimar, besøksheimar og tilsynsførarar mv. Kontorpersonale ved barnevernet registrerer mottaken attest ved å hake av i fagsystemet Familia, samt handsame attesten etter gjeldande regelverk . Attesten skal ikkje registrerast som innkomen post i Familia. Politiattestane vert oppbevart på mappene til oppdragstakar i lag med teiepliktskjema, timelister m.v.

3.4 Vurdering

Tiltak før omsorgsovertaking- tiltaksplanar:

Av rettleiaren frå BLD (Barne- og likestillingsdep) går det fram at tiltaksplanar er eit viktig verktøy i barnevernsarbeidet av fleire grunnar; den faglege kvaliteten kan verte styrka på

fleire måtar gjennom aktiv bruk av tiltaksplanar, dei sikrar openheit og tydelegheit som er særst viktig innanfor ei teneste der mange er ambivalent til å motta hjelp.

Planane gir auka forutsigbarheit, noko som er eit vesentleg element i forhold til klientane sin rettstryggleik.

Barnevernstenesta i Ørsta (Det interkommunale barnevernet) hadde utarbeida tiltaksplanar for alle borna som vart omsorgsovertekne i kontrollperioden 2013-2015, der ein var frivillig plassert, medan ein hadde tiltak i ca 1 år før akuttvedtak. Tiltaka gjaldt råd og veiledning. Den tredje hadde hatt tiltak gjennom fleire år som besøksheim, støttekontakt, økonomisk bidrag og råd veiledning før omsorgsovertaking over ei perioden, før tilbakeføring.

Tiltak etter omsorgsovertaking:

Kontrollen viste at barnevernstenesta hadde etablert tilfredstillande rutinar kring utarbeiding av omsorgsplanar, eller førebelse omsorgsplanar der endeleg avgjerd ikkje var gjort vedtak om. Omsorgsplanar eller føreløpige omsorgsplanar låg føre rettidiq ved alle omsorgsovertakingane i kontrollperioden. Vidare viste kontrollen at det var sett i verk nokre tiltak retta mot barnet/fosterheimen etter omsorgsovertakinga.

Det låg føre lite eller ingen dokumentasjon i klientmappene om tiltak retta mot opphavlege foreldre/heim. I flg barnevernsleiar vert mange foreldre følgt opp sjølv om dette ikkje er registrert i klientmapper/fagsystem, og at mykje av kontakta føregår pr. telefon. Det vert og vist til at nokre foreldre ønskjer ikkje å ha kontakt med barnevernet, men at det er kontakt med foreldra i forbindelse med samvær, opptil fleire gongar pr. år. Det er uråd å kontrollere påstandane, og om det er sett inn tiltak for å hjelpe foreldre etter ei omsorgsovertaking då det ikkje er dokumentasjon/kontrollspor.

Kontrollen viste at ingen av omsorgsbarna i kontrollperioden vart plassert i fosterheim innan familien/nær relasjon, og berre 1 av dei 17 omsorgsbarna pr 31.12.15, men ein vart tilbakeført i løpet av 2015.

Oppfølgingsbesøk:

Barnevernstenesta hadde ikkje oppfylt kravet om tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk i kontrollperioden. I flg. kartlegginga, som registrert i tabellen s 15, viser denne at ingen av barna har fått dei oppfølgingsbesøk dei har krav på (4 besøk i fosterheim/barnet, alt. 2 besøk for dei som har vore plasserte i meir enn to år viss det er vurdert som fosterheimen/ omsorgsbarn fungerer tilfredstillande). Nokre born/fosterheimar har hatt tilstrekkeleg med oppfølgingsbesøk enkelte år. I flg administrasjonen har dei allereie teke tak i dette, og tilstrekkeleg oppfølging skal vere på plass i 2016.

Politiattest:

Kontrollen på stikkprøvebasis synte at rutinen kring innhenting av politiattest fungerte, men det var ikkje etablert rutine for makulering når arbeidsforholdet var avslutta.

Ørsta kommune har plassert sine omsorgsbarn også i andre kommunar, og det er ikkje vurdert desse kommunane sine rutinar i høve innhenting av politiattest, då tilsynsansvaret

ligg til opphaldskommunen/fosterheimskommunen og ingen krav til at omsorgskommunen skal bli orientert.

Iflg forskrifta skal politiattestane oppbevarast så lenge vedkomande er tilsett i oppdraget, og deretter makulerast.

3.5 Konklusjon

Kommunen hadde berre 3 omsorgsovertakingar i kontrollperioden, så det er lite grunnlag å konkludere på, men ved desse var rutinen i høve utarbeiding av tiltaksplanar tilfredstillande. Det vart ved alle omsorgsovertakingane sett i verk hjelpetiltak med råd og veiledning i forkant, ein med varigheit på ca 1 år, den andre omsorgsovertakinga var frivillig plassert og den tredje med fleire tiltak over lengre tid. Det låg utanfor prosjektet å vurdere type tiltak og omfang.

Omsorgsplanar var utarbeidd ved alle omsorgsovertakingane, og det var etablert litt tiltak i høve fosterheim/barnet som besøksheim, ansvarsgruppe o.l. Det var lite eller ingen dokumentasjon i høve tiltak eller oppfølging av opphavlege foreldre/heim etter omsorgsovertakinga.

Kommunen hadde pr. 31.12.2015 totalt 16 omsorgsbarn, då ein vart tilbakeført i løpet av 2015. 1 av 16 barn var plassert i fosterheim innan familien/nære relasjonar.

Barnevernet si lovpålagte oppfølging av fosterheim/omsorgsbarn har ikkje fungert tilfredstillande etter gjeldande regelverk, då barna/fosterheimane har ikkje hatt tilstrekkeleg med årlege oppfølgingsbesøk i kontrollperioden, men i flg. barnevernsleiar er det i 2016 sett i verk tiltak kring dette.

Det interkommunale barnevernet v/Volda kommune som oppdragsgivar har innhenta politiattest i høve fosterheimsplasseringar, og desse vert oppbevart på oppdragsmappene også etter at vedkomande sluttar. Kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

4 PROBLEMSTILLING 2: Fylgjer kommunen regelverket m.o.t tilsynsførarrolla ?

4.1 Innleiing

Tilsyn og kontroll i høve barn i fosterheim er ei svært viktig oppgåve for barnevernet og tilsynsførar. Dette for å følgje opp korleis barnet har det etter at det er fatta vedtak om omsorgsovertaking, og barnet vert plassert i ny heim/institusjon. Kontrollen omfattar rutinane kring regelmessig tilsyn og kontroll ved fosterheim samt tilsynsførarane si rapportering om tilsynet til barnevernet. Barnevernet i fosterheimskommunen har ansvar for at tilsynsførar vert oppnemnd, og at dei utfører tilstrekkeleg med lovpålagte tilsyn, men barnevernet har og ansvar for at tilsynsførarordninga fungerer for kommunen sine egne omsorgsborn som er plasserte i andre kommunar.

Tilsynsførar skal ha ei uavhengig rolle i forhold til både fosterfamilie og barnevern, og er i tillegg til barnevernet sitt eige oppfølgingsansvar.

Rapporten tek utgangspunkt i fosterheimsforskrifta som var gjeldande fram til 2014, då kommunen ikkje har endra praksis.

4.2 Revisjonskriterium

4.2.1 Tilsynsførar- tilsyn med barn i fosterheim

Det er barnevernstenesta i fosterheimskommunen som har ansvaret for at det blir ført tilsyn, og skal umiddelbart etter fosterheimsplassering oppnemne tilsynsførar. Alle born som er plassert i fosterheim skal ha ein tilsynsførar, og det skal gjennomførast tilsyn frå det tidspunktet omsorgsovertakinga skjer fram til barnet har fylt 18 år. Ved oppnemning av tilsynsførar bør barn over 7 år få høve til å uttale seg før tilsynsførar vert valt.

Tilsynet har som formål å kartlegge og vurdere korleis fosterheimen fungerer og omsorga barnet får i fosterheimen, for å sjå om føresetnadane for plasseringa vert følgt opp.

Tilsynsførar skal føre tilsyn med barnet så ofte som nødvendig og minimum fire gongar pr år. Første besøk skal skje så raskt som mulig etter plassering, og anbefalt innan 14 dagar. Tilsynsførar skal etter kvart besøk skrive rapport frå besøket. Rapporten skal sendast til barnevernstenesta i den kommunen som har ansvaret for at tilsyn vert utført. Dersom dette er ein annan kommune enn omsorgskommunen skal det sendast kopi til omsorgskommunen.

4.2.2 Tilsyn med barn plassert i institusjon

I forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjon går det fram av § 3 at «fylkesmannen i det fylket institusjonen ligger har ansvaret for at det blir ført tilsyn i overensstemmelse med denne forskriften». Tilsynsmyndigheita skal sjå til at institusjonen tek i vare dei føresetnader

som ligg til grunn i barnevernstenesta eller fylkesnemnda sine enkeltvedtak for det enkelte barn. Ved tilsynet skal tilsynsmyndigheita ha kontakt med det enkelte barn, og når alder/modning tilseier det skal barnet spørjast om sitt syn på opphaldet.

Det skal vere minst fire besøk pr. år, derav to uanmeldt. Tilsynsrapport skal sendast institusjon og statl. regional barnevernsmyndigheit, og omsorgskommune får ingen rapport.

4.2.3 Tilsynsfører – uavhengigheit, politiattest og rapportering

Av Retningslinjer for fosterhjem kap. 12 går det fram av 12.3 at:

Tilsynsføreren skal ha en uavhengig rolle i forhold til barneverntjenesten og fosterforeldrene, jf. fosterhjemsforskriften § 8, tredje ledd. Det er barneverntjenesten som oppnevner tilsynsførere og tilsynsførerordningen er administrativt knyttet til barneverntjenesten. Ut over dette bør tilsynsfører ikke ha noen tilknytning til barneverntjenesten. Det er således som en hovedregel ikke adgang til å oppnevne ansatte i barneverntjenesten som tilsynsførere. Rent unntaksvis, dersom det ikke er mulig å finne kvalifiserte tilsynsførere som ikke har tilknytning til barneverntjenesten, vil det kunne være mulig å oppnevne en tilsynsfører som er ansatt i barneverntjenesten. Det er som en hovedregel heller ikke adgang til å oppnevne slekt, venner eller bekjente av fosterforeldrene som tilsynsførere. Fosterheimsforskrifta §§ 8 og 9 gir vidare informasjon om korleis tilsynet skal utførast.

Tilsynsførar krav til politiattest

Forskrift til politiattest § 4:

Kommunen skal kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første ledd fra personer som skal utøve tilsyn med barn i fosterhjem etter barnevernloven § 4-22.

Tilsynsrapportar - innhald:

Krav til innhald i tilsynsrapportane er heimla i fosterheimsforskrifta § 9. Rapporten skal gi ei vurdering av barnet sin situasjon, og kva forhold vurderingane bygger på, og om det har vore samtaler med barnet (det skal leggast til rette for samtale utan at fosterforeldra er tilstade).

4.2.4 Oppsummering

- Barn i fosterheim skal ha oppnemnd tilsynsførar, og det skal gjennomførast minimum fire tilsyn pr. år av tilsynsførar. Når barnet har fylt 15 år kan tal besøk reduserast til 2 gongar pr. år forutsatt at omsorgskommunen har samtykka
- Barn plassert i institusjon har ikkje krav om eigen tilsynsførar, men Fylkesmannen i institusjonskommunen har ansvar for tilsyn med institusjon og barn. Tilsynsrapport går til statleg regional barnevernsmyndigheit
- Det skal skrivast rapport frå tilsynsbesøket i fosterheim, og som skal gå til omsorgskommunen
- Tilsynsførar bør ikkje ha tilknytning til barnevernet eller fosterforeldre
- Tilsynsførar må legge fram politiattest
- Tilsynsrapportane skal innehalde ei vurdering av barnet sin situasjon. Kva forhold desse vurderingane bygg på, og om det er lagt til rette for åleine samtalar med barnet.

4.3 Tilsynsførarordninga - fakta

4.3.1 Kontroll av tilsynsførarordninga

Kommunen hadde tilsynsansvar for 16 barn pr. 31/12-2015, av dette var 5 omsorgsbarn frå Ørsta kommune og 11 barn frå andre kommunar.

Kommunen hadde plassert 12 omsorgsbarn i andre kommunar, der 4 er i institusjon/ statl.fosterheim. Desse skal ha oppnemnd tilsynsførar av fosterheimskommunen.

Barnevernstenesta har også eit eige tilsynsansvar med fosterheimen i desse tilfella (sjå eige pkt 3.3.4)Tabellen nedanfor viser tilsynsbesøk utført av oppnemnd tilsynsførar:

Tilsynsbesøk - tilsynsbarn i Ørsta kommune

Klient		Tilsynskommune	Omsorgskommune	Uavhengig	Politiattest	Tilsynsrapportar			
						2016	2015	2014	2013
18		Ørsta kommune	Skodje kommune	1)	2)	1	2		
19		Ørsta kommune	Vanylven kommune	1)	2)	1	2		2
20		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	1	4	4	4
21		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	2	4	3	2
22		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	1	3		
23		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	1	3		
24		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	1	1	1	2
25		Ørsta kommune	Ålesund kommune	1)	2)	1			
26		Ørsta kommune	Hareid kommune	1)	2)	2	1	3	3
27		Ørsta kommune	Hareid kommune	1)	2)				3
28		Ørsta kommune	Ulstein kommune	1)	2)		4	2	1
9	2009	Ørsta kommune	Ørsta kommune	1)	2)	1	5		
13	2008	Ørsta kommune	Ørsta kommune	1)	2)		3		2
14	2009	Ørsta kommune	Ørsta kommune	1)	2)	1	4	4	3
16	2013	Ørsta kommune	Ørsta kommune	1)	2)		1		
17	2013	Ørsta kommune	Ørsta kommune	1)	2)	i.a.		inst/f.h	f.h/inst

1) Det er ikkje etablert rutiner for å dokumentere innhenta uavhengigheitsvurdering

2) Vert ikkje registrert i journal på klient, men ligg i mapper på oppdragstakar. Kontrollert på stikkprøvebasis

3) Tilbakeført okt.2015

Tilsynsbesøk - omsorgsbarn plassert i andre kommuner

Klient	Omsorgs- overtaking	Tilsynskommune	Omsorgskommune	Uavhengig	Politiattest	2016	2015	2014	2013
2	2009	Bergen	Ørsta kommune	1)	2)	1	5	3	1
3	2010	Volda	Ørsta kommune	1)	2)	1	3	2	1
4	2011	Nøtterøy	Ørsta kommune	1)	2)	1	3	3	1
5	2009	Volda	Ørsta kommune	1)	2)				2
6	2009	Volda	Ørsta kommune	1)	2)		2	1	2
7	2014	Ålesund	Ørsta kommune	1)	2)				i.a
8	2010	Haram	Ørsta kommune	1)	2)	1	2	2	
10	2010	Ålesund	Ørsta kommune	1)	2)	2	1	2	1
11	2009	Institusjon	Ørsta kommune	1)	2)	i.a.	i.a.	i.a.	i.a.
12	2006	Inst. 2014	Ørsta kommune	1)	2)	i.a.	i.a.	3	4
15	2009	Inst. 9/15	Ørsta kommune	1)	2)		1	3	4

i.a. - ikkje aktuelt dette år

1) Det er tilsynskommunen sitt ansvar å etablere rutiner kring innhenting av uavhengighetserklæring

2) Det er tilsynskommunen som har ansvar for å innhente politiattest hos den dei oppnemner

4.4 Vurdering

Tilsynsbesøk:

Kommunen hadde tilsynsansvar for 16 barn som var plasserte i Ørsta kommune. Alle tilsynsbarna som var plasserte i Ørsta hadde oppnemnd tilsynsførar pr. 2015, med unntak av 1 barn, der det vart opplyst at ein skulle skifte tilsynsførar, og 1 barn vart tilbakeført før det kom på plass tilsynsførar.

Tilsyn av uavhengig tredje person er ein kontroll med fosterheimen som kjem i tillegg til den kontrollen barnevernet sjølv skal utføre. Tilsynsførar skal minimum besøke fosterheimen fire gongar i året.

Kontrollen avdekka at berre 1 barn har hatt tilfredstillande med tilsynsbesøk i Ørsta kommune i kontrollperioden, men fleire har hatt frå 3-4 besøk, og 2015 var betydeleg betre enn i 2013 og 2014. Oversikta viser at det var 3 barn der tilsynsordninga kom seint i gang, og for 1 barn har det ikkje vore tilsyn sidan 2013. Dette er svært uheldig og viser til veileidar som tilseier regelmessig tilsynsbesøk, helst innan 14 dagar etter omsorgsovertaking/ny fosterheim.

Når det gjeld kommunen sine omsorgsbarn plasserte i andre kommunar viser også dette same tendens, dvs. manglande gjennomførte tilsyn. Ørsta kommune skal ha kopi av alle tilsynsrapportar også når borna er plasserte i andre kommunar, og ein må anta at det derfor ikkje har blitt gjennomført fleire tilsynsbesøk enn det som var registrert/låg føre. Kommunen må derfor purre på evt. manglande rapportar/tilsyn i fosterheimskommunen, då det er denne sitt ansvar å oppnemne tilsynsførar og få ordninga til å fungere.

Tilsynsførarordninga – uavhengigheit - politiattest

I flg. fosterheimsforskrifta skal tilsynsførar ha ei uavhengig rolle i forhold til både barnevernstenesta og fosterheimen. Barnevernsleiar opplyste at dei ikkje har noko form for å dokumentere tilsynsførar si uavhengigheit. Det var derfor uråd å kontrollere om tilsynsførar var tilstrekkeleg uavhengig. Barnevernsleiar opplyste at dei vil innføre «uavhengigheitserklæring» frå 2016, og innhente nye politiattestar.

Ifg. barnevernsleiar er kommunen si rutine kring politiattestar at barnevernskonsulentane har ansvar for å krevje dette framlagt. Kontorpersonale ved barnevernet skal registrere motteken attest ved å hake av i fagsystemet Familia, samt handsame attesten etter gjeldande regelverk om oppbevaring/makulering. Attesten skal ikkje registrerast som innkomen post i Familia. Politiattestane vert oppbevart på mappene til oppdragstakar i lag med teiepliktskjema, timelister m.v. (same prosedyre som ved fosterheim, besøksheim og liknande.)

Det var ikkje etablert rutine for makulering av attestane når oppdragstakar sluttar.

Tilsynsrapportar:

Rapportane skal gi ei vurdering av barnet sin situasjon. Det skal gå fram kva vurderingane av barnet sin situasjon bygg på, og om det har vore samtaler med barnet. Det skal leggest til

rette for samtale med barnet utan at fosterforeldra er tilstade, når alder og kommunikasjon gjer dette muleg.

Det vart brukt forskjellige malar av tilsynsførarane, der det var ferdig utarbeida ledetekstar. Ikkje alle dekker krava til innhald i rapportane, m.a. manglar det i enkelte tilfelle opplysningar om kor vidt det har vore samtalar med barnet utan andre tilstade. Enkelte rapportar var «tynne», medan andre var fyllestgjerande, og dette skilde seg frå tilsynsførar til tilsynsførar. Barnevernet bør følgje opp at rapportane har tilfredstillande innhald slik at barnevernet, som har omsorgsansvar, kan vurdere om fosterheimen fungerer tilfredstillande.

4.5 Konklusjon

Barnevernet si oppfølging av tilsynsførarordninga av barn plasserte i fosterheim i Ørsta kommune vart ikkje tilfredsstillande fylgt opp, då dei fleste tilsynsborna ikkje har fått dei rettmessige tilsyn, men ser ei betydeleg betring frå 2014 til 2015. Det same gjeld kommunen sine omsorgsborn som var plasserte i fosterheim i andre kommunar. Barnevernstenesta må derfor skjerpe rutinane kring oppfølging av tilsynsførarar.

Det var relativt stor variasjon på kvaliteten på tilsynsrapportane. Omsorgskommunen har ansvar for å følgje opp ev. forhold som kjem fram i rapportane, og det er derfor viktig at rapportane sitt innhald er dekkande for intensjonen med tilsynsordninga bl.a. samtalar med barnet. Manglande rapportar/tilsyn må følgjast opp.

Det vart ikkje dokumentert eigenvurderingar eller andre tiltak m.o.t. vurdering av tilsynsførar si uavhengigheit til barnevern og fosterforeldre, og det var derfor ikkje muleg å kontrollere om tilsynsførarane var tilstrekkeleg uavhengig både barnevernstenesta og fosterheimane.

Kommunen hadde rutinen kring innhenting av politiattestar, men kommunen må tilpasse seg forskrift om politiattest § 8 når det gjeld makulering.

5 PROBLEMSTILLING 3: Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning – følger kommunen regelverket

5.1 Innleiing

Kommunane sentralforbund (KS) gir kvart år ut veileiande satsar for arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning. Arbeidsgodtgjersla er skattepliktig for mottakar, men utgiftsdekninga er skattefri forutsett at ein nyttar KS sine satsar. Utbetaling utover KS-satsar må dokumenterast særskilt, og grunngjevast. Vi har registrert at det vert utbetalt fosterheimsgodtgjersle utover KS-satsar, og etter innspel vert der kartlagt omfanget av dette, og evt. bruk av frikjøp i arbeid i staden for arbeidsgodtgjersle. Kontrollen er avgrensa til å gjelde berre utbetalningar for 2015.

5.2 Revisjonskriterium

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2014

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 766	7 440	12 206
6-11	5 920	7 440	13 360
11-15	6 470	7 440	13 910
15 år og eldre	7 030	7 440	14 470

KS veiledende satser for fosterhjem per barn per måned fra og med 1.juli 2015

Alder	Utgiftsdekning	Arbeidsgodtgjøring	Samlet godtgjøring
0-6	4 870	7 600	12 470
6-11	6 040	7 600	13 640
11-15	6 600	7 600	14 200
15 år og eldre	7 175	7 600	14 725

I flg. BUF dir. (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) kan det i ei overgangsperiode vere behov for forsterking og tettare oppfølging av barnet ved t.d. frikjøp frå arbeid for fosterforeldre. Det går fram av eksempelsamling at det dette er å vurdere som arbeidsgodtgjersle og er skattepliktig.

5.3 Fakta

I utgangspunktet skulle undersøkinga belyse totale kostnader pr. fosterbarn, men dette var ikkje muleg då det var berre Herøy kommune som hadde tilfredstillande oversikt over dette. Ørsta kommune/det interkommunale barnevernet har ikkje brukt økonomidelen av Familia,

eller mulegheitene som er i Agresso der arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning vert registrert fortløpande, og har heller ikkje ført manuelle «klientkort». Det var litt ymse korleis dei andre kommunane på Søre Sunnmøre gjorde dette, og det var derfor ikkje muleg å få noko samanlikninga over totale kostnader pr. omsorgsbarn, men vi har samanlikna omfang av utgiftsdekning, arbeidsgodtgjersle og frikjøp i arbeid så langt dette er muleg. Barnevernsleiar har opplyst at det er sett i gang ein prosess for å ta økonomidelen i Familia i bruk.

KS kjem med nye satsar gjeldande frå 1.juli kvart år. Tabellen nedanfor viser fosterheimsgodtgjersle etter statens satsar og kommunen si utbetaling av fosterheimsgodtgjersle i 2015. Kostnader med frikjøp av fosterheim, som er utbetalt direkte eller til arbeidsgivar vart ikkje kartlagt, då dette ikkje er registrert i Familia. Det er teke omsyn til antal månader for dei som vart plasserte i 2015. I denne oppstillinga er det også med godtgjersle til fosterheimar etter frivillig plassering, sjølv om dette vert definert som hjelpetiltak

Arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning 2015 - Ørsta kommune									Arb/utgdekn
Klient	Omsorgsovert	KS-sats arb.godt	KS-sats utg.dekn	arb.godt	utg. dekn.	Frikjøp	Besøksheim	Sum arb./utg.dekn /frikjøp	frikjøp utover KS- sats
1	2010	90240	71760	270720	72880		29740	343600	181600
2	2009	90240	85230	135360	85230		220590	220590	45120
3	2010	90240	71760	208093	35369		5265	243462	81462
4	2011	90240	57816	90240	57816			148056	0
5	2009	90240	85230	493200	170460			663660	488190
6	2009	90240	85230	270600	85230		2980	355830	180360
7	2014	35303	33329	35303	33329			68632	0
8	2010							0	0
9	2009	90240	78420	180480	117630		12625	298110	129450
10	2010	90240	57816	155647	57816			213463	65407
11	2009							0	0
12	2006						147420	0	0
13	2008	90240	85230	247920	85230			333150	157680
14	2009	90240	78420	388296	110326			498622	329962
15	2009							0	0
16	2013	90240	71760	362918	71760			434678	272678
17	2013*	71720	67300	254244	72682			326926	187906
SUM		1099663	929301	3093021	1055758		418620	4148779	2119815

*Tilbakeført 09/15

Tabellen ovanfor viser kommunen sine utgifter i til arbeidsgodtgjersle, utgiftsdekning og besøksheim til dei 17 barna som kommunen hadde hatt omsorga for i 2015, men kostnader med statl. fosterheim/institusjonsplass er halde utanfor då dette ikkje er registrert pr person i rekneskapen.

Totalt utgjorde arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning kr 4.148.779,- . Dersom kommunen hadde nytta KS – satsar til fosterheimane ville dette kosta kommunen kr 2.028.964,-, dvs det har vore utbetalt arbeidsgodtgjersle/frikjøp/utgiftsdekning med kr 2.119.815,- utover KS-sine anbefalte satser. Det har vore vanskeleg å få fullstendig oversikt over kostnaden med besøksheim utifrå måten kostnaden er registrert på, og i tillegg kjem andre økonomiske støttebidrag til fosterfamilien, men det manglar oversikt over dette. Dette vil kome på plass når økonomidelen i Familia vert teken i bruk.

Det er foreteke ei samanlikning mellom kommunane med omsyn til utbetalingar utover KS-sine satsar for å sjå om det er rimleg lik praksis av regelverket, sjå tabell nedanfor

Arbeidsgodtgj. og utg.dekn utover KS-sater pr barn

Kommunane på Søre Sunnmøre

Utbetaling til fosterfamilie	*barn	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	1	251476	91946	0	130904	386510	526714	181600
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	2	128105	229905	0	0	209551	533220	45120
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	3	348431	424122		353010	184130	87932	81462
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	4	4170	90240		492324	181680	140755	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	5	522298	0		172945	103478	320021	488190
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	6	8149	347728		172385	90240	360840	180360
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	7	16574	287080		220750	314556	208830	0
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	8	5099	-18180		220750	60582	198784	129450
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	9		242760		128064	61160	180480	65407
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	10		-17468		90240		82640	157680
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	11		-17468		137998		90240	329962
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	12		153966		52756		0	272678
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	13		-1385		93690		0	187908
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	14				22334		-73320	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	15				275712		246070	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	16				0		960	
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	17				0			
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats	18				280264			
		1284302	1813246	0	2844126	1591887	2904166	2119817
Arb.g.gjersle/utg.dekn/frikjøp utover KS sats pr barn		160538	139480	0	158007	176876	181510	172343

* Barn plassert hos familie som ikkje mottek arb.g.gjersle er halde utanfor

Tabellen viser meirutbetaling til fosterfamilie utover KS-sats for det einsskild omsorgsbarn i dei respektive kommunane. Samla utbetaling for kvar kommune, og gjennomsnittleg meirutbetaling pr. omsorgsbarn. Ørsta kommune hadde ei meirutbetaling på ca 170` i gjennomsnitt pr. omsorgsbarn. Sande kommune hadde ikkje meirutbetalingar utover KS-satsar, og Volda kommune hadde mest meirutbetaling med ca 180` i gjennomsnitt pr omsorgsbarn.

5.4 Vurdering og konklusjon

Det var i 2015 utbetalt ekstra arbeidsgodtgjersle utover KS sine satsar til 11 av 12 fosterheimar, og dette utgjorde ca 2,1 mill. Kostnaden ved 4 barn plassert i institusjon vart ikkje vurdert. Når det gjaldt utgiftsdekning var det utbetalt berre ca kr 126` utover KS-sats, og gjeld 3 fosterheimar. Det er ikkje medrekna meirutgifter ved evt. frikjøp frå arbeid, utgifter til kjøp av klede , utstyr, dekking av barnehage/SFO, feriereisetilskot o.l som vart utbetalt til fosterforeldre.

Samanlikna med andre kommunar på Søre Sunnmøre var gjennomsnittleg meirutbetaling pr. omsorgsbarn høgare i Ørsta kommune enn i Ulstein og Herøy, men lågare enn Volda. Ørsta kommune betalte ved fleire høve dobbel/trippel arbeidsgodtgjersle, medan Sande ikkje har betalt arbeidsgodtgjersle eller utgiftsdekning utover KS-sats. Det vart ikkje vurdert om Ørsta kommune kjøper fosterforeldre fri frå arbeid i tillegg med dekning til arbeidsgivar, noko som var praksis i Herøy og inngår i rapporterte tal for Herøy.

Det var ikkje etablert rutinar for registrering av alle utgifter pr. fosterbarn, og det er derfor ikkje muleg å samanlikne mellom kommunane totale kostnader i høve omsorgsovertaking.

BUF dir. dekker vanlegvis utbetalingar utover kommunal eigenandel på kr 30.600 pr. måned (2015) m.o.t. arbeidsgodtgjersle og utgiftsdekning, og legg til grunn at ved frikjøp frå arbeid skal det ikkje betalast arbeidsgodtgjersle i tillegg.

Utgiftdekning utover KS-sats er skattepliktig viss den ikkje er særskild dokumentert. Dette har ikkje vore kontrollert som ein del av dette prosjektet.

Det var utbetalt relativt store beløp til enkelte fosterheimar utover KS-sats, og det er ikkje undersøkt om dette er til dekning av tapt arbeidsinntekt eller om desse har arbeidsinntekt utanfor heimen i tillegg.

6 SAMANLIKNING MELLOM KOMMUNANE PÅ SØRE SUNNMØRE

6.1 Innleiing

Barnevernet i kommunane rapporterer til Fylkesmannen 2 gantar pr. år, (pr 30.06 og 31.12.) og til SSB/KOSTRA ein gant pr. år (pr 31.12.). Rapporteringa til Fylkesmannen skjer ved at barnevernet legg tala inn i rapporteringsskjema som ligg på Fylkesmannen si heimesida. Rapporteringa til KOSTRA skjer ved innsending av kryptert fil frå fagsystemet.

6.2 Fakta

6.2.1 Stillingar

Barnevernstenesta i Ørsta er ein del av det interkommunale barnevernet mellom Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda, samarbeidet oppretta 01.01.2014 og lokalisert i Volda kommune. I kommunen si rapportering til Fylkesmannen går det fram at kommunen hadde 7,1 stilling i 2.halvår 2015. For 2014 vart det rapportert 6,1 stillingar, men for 2013 vart det rapportert 6,4 stillingar.

Nedanfor er det samanlikna innrapporterte tal til Fylkesmannen (raud) og KOSTRA (blå). Kontrollperioden er 2013-2015.

Rapportert Fylkesmann 2. halvår

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	6,5	5	2	6,5	3,4	9,3	7,1	27,9	31,3
2014	7,5	5	2	6,5	3,4	8,3	6,1	25,9	
2013	7,1	4,4	2	6,5	3,4	7,6	6,4	24,9	

Rapportert KOSTRA

	Herøy	Hareid	Sande	Ulstein	Vanylven	Volda	Ørsta	Sum Interkomm. Barnevern	Årsmelding IK BV
2015	7,5	6	2,4	7,5	3,4	10,3	8,1	31,9	31,3
2014	7,3	6	2,2	7,5	3,4	8,8	9,5	31,8	
2013	7,1	4,5	1,8	6,5	3,4	7,5	7,3	25,8	

Samanlikning mellom rapportering til SSB og Fylkesmannen viser avvik alle åra.

Tabellen over viser kva den einkilde kommune rapporterte og det er lagt til ei sum linje for å sjå den rapporterte informasjon opp mot årsmeldinga til det interkommunale barnvernet. I flg. årsmelding for 2015 var det 31,3 stillingar til den lovpålagte barnevernstenesta. Dette er tilnærma som rapportert til KOSTRA, men vesentleg høgare enn sum rapportert til Fylkesmannen. I tillegg hadde dei om lag 30 stillingar til arbeidet med einslege mindreårige flyktningar i Volda og Ørsta.

6.2.2 Nøkkeltal

I tillegg til stillingar vert enkelte nøkkeltal innrapportert både til Fylkesmannen og KOSTRA/SSB. Tabellane nedanfor viser nøkkeltal henta frå rapporteringa til Fylkesmannen (raud) og nøkkeltal frå KOSTRA/SSB (blå).

Nøkkeltal henta frå rapporteringa til fylkesmannen:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. Barnevern	Årsmelding IKBV
Stillingar(fag+merkantil)	6,5	3,4	2	6,5	5	9,3	7,1	27,9	31,3
Gjennomgåtte meldingar	53	23	21	44	70	65	82	261	
Henlagte meldingar	2	0	5	4	5	11	10	30	
Antal nye undersøkelser	51	23	16	40	65	54	72	231	255
Henlagte undersøkelser	23	15	3	22	38	27	48	135	
Vedtak om tiltak	19	15	6	12	17	35	27	91	
Total ant born i hjelpetiltak	69	16	20	47	29	85	74	235	169
Tiltaksplan	61	13	15	40	25	76	66	207	
Antal born under omsorg	10	7	2	16	15	12	14	57	59
Born med omsorgsplan	10	7	2	14	11	9	14	48	
Ant.born med tilsynsansvar	15	7	5	12	14	32	18	76	76
Akuttvedtak				2				2	

Nøkkeltal henta frå grunnlagsdata barnevern KOSTRA:

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Interkomm. barnevern	Årsmelding IKBV
Stillingar(fag+ merkantil)	7,5	3,4	2,4	7,5	6	10,3	8,1	31,9	31,3
Antal nye meldingar	54	23	21	44	70	67	82	263	
Antal henlagte meldingar	2	0	5	4	6	11	10	31	
Antal nye undersøkelser	52	23	16	40	64	56	72	232	255
Henlagte undersøkelser	23	14	0	19	35	24	46	124	
Vedtak om tiltak	20	15	6	12	15	34	30	91	
Total antal barn i hjelpetiltak	70	16	20*	48	29	87	79	243	169
Barn med tiltaksplan	57	13	16	37	25	75	66	203	
Antal barn under omsorg	10	7	2*	15	16	14	13	58	59
Born med omsorgsplan	9	7		14	10	9	12	45	
Barn med tiltak nettv.sam	14	9	6		9	15	11	35	
m/andre tenester									

* Så Sande manglar Kostra-rapportering er rapportering til Fylkesmannen nytta

Samanlikning mellom tabellane viste avvik på dei fleste kontrollpunkta. Det var spesielt store avvik i rapporteringa for kommunane Ørsta og Hareid .

Vi har valt å nytte KOSTRA-rapporteringa som grunnlag for berekning av nokre nøkkeltal med unntak av Sande, der KOSTRA-rapportering manglar, og det vert nytta rapporterte tal til Fylkesmannen.

Tabellen nedanfor viser anna relevant informasjon, som er henta frå KOSTRA-rapporteringa, og som vi nyttar i våre nøkkeltalsberekningar for å gjere samanlikningar av kommunane som etter vår vurdering kan vere interessante.

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Antal barn med hjelpetiltak	88	29		65	42	115	94
Antal barn med omsorgstiltak	12	8		17	17	17	16
Antal barn med tiltak	100	37	25	82	59	132	110
Andel barn m /barnevernstiltak ift barn 0-17 år	5	6,2	5,1	3,9	4,9	6,8	4,6
Andel barn m /barnevernstiltak plassert 0-17 år	1,1	1,8		1,7	1,9	2,4	1,8
Innført intern kontroll i barneverntenesten	1	1	1	1	1	1	1
Benyttet brukarundersøkelse siste år	0	1	1	1	1	1	1
Barn 0-17 år	1999	595	487	2083	1207	1941	2375
Folkemengd	8972	3256	2559	8430	5189	9037	10677

Berekna nøkkeltal på bakgrunn av grunnlagsdata i KOSTRA- rapportering :

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Andel nye meldingar pr barn 0-17 år (%)	2,7	3,9	4,3	2,1	5,8	3,5	3,5
Undersøkelser pr årsverk	6,9	6,8	6,7	5,3	10,7	5,4	8,9
Born m/tiltak pr årsverk	9,3	4,7	8,3	6,4	4,8	8,4	9,8
Born under omsorg pr årsverk	1,3	2,1	0,8	2,0	2,7	1,4	1,6
Undersøkelser pr barn 0-17 år (%)	2,6	3,9	3,3	1,9	5,3	2,9	3,0
Barn med hjelpetiltak pr barn 0-17 år (%)*	3,5	2,7	4,1	2,3	2,4	4,5	3,3
Antal barn under omsorg pr barn 0-17 år (%)	0,50	1,18	0,41	0,72	1,33	0,72	0,55

6.3 Vurdering og konklusjon

Det er registrert avvik mellom rapportering til KOSTRA og rapportering til Fylkesmannen når det gjeld bemanning for alle kommunane utanom Vanylven. Det er vidare registrert avvik mellom rapportering til Fylkesmannen og til KOSTRA når det gjeld utvalte nøkkeltal. Det er berre Vanylven kommune som har same tal i begge rapporteringane.

Når det gjeld andel nye meldingar pr. barn 0-17 år så er Ørsta på gjennomsnittet med 3,5 %. Ulstein lågast med 2,1 % av barn 0-17 år, deretter Herøy, og Hareid har mest meldingar med 5,8 %. Hareid har og flest undersøkingar pr. årsverk, tett følgt av Ørsta kommune.

Born med hjelpetiltak pr. årsverk er høgast i Ørsta, og med Herøy tett etter, men der Hareid er blant dei lågaste saman med Vanylven. Når det gjeld barn med hjelpetiltak pr. barn 0-17 år er Ørsta på gjennomsnittet, Volda har mest, og Ulstein og Hareid har minst hjelpetiltak pr. innbugar 0-17 år. Barn under omsorg blant gruppa 0-17 år kjem Ørsta relativt gunstig ut med 0,55 %, mest har Hareid med 1,33 %. Ørsta har 1,6 barn under omsorgs pr. årsverk. Hareid har mest med 2,7 barn pr. årsverk, og Sande har minst med 0,8 barn pr. årsverk. Avvik mellom rapporteringane kan gjere utslag her.

Våre berekningar samsvarar ikkje med Kostra då vi tek utgangspunkt i antal barn med hjelpetiltak, medan Kostra tek med også barna som har omsorgstiltak.

Dei fleste kommunane bør gå gjennom rapporteringane til hhv. Fylkesmann og SSB (Kostra), og vurdere kva som er årsak til avvika i rapporteringane. Siktemålet må vere å få lik rapportering.

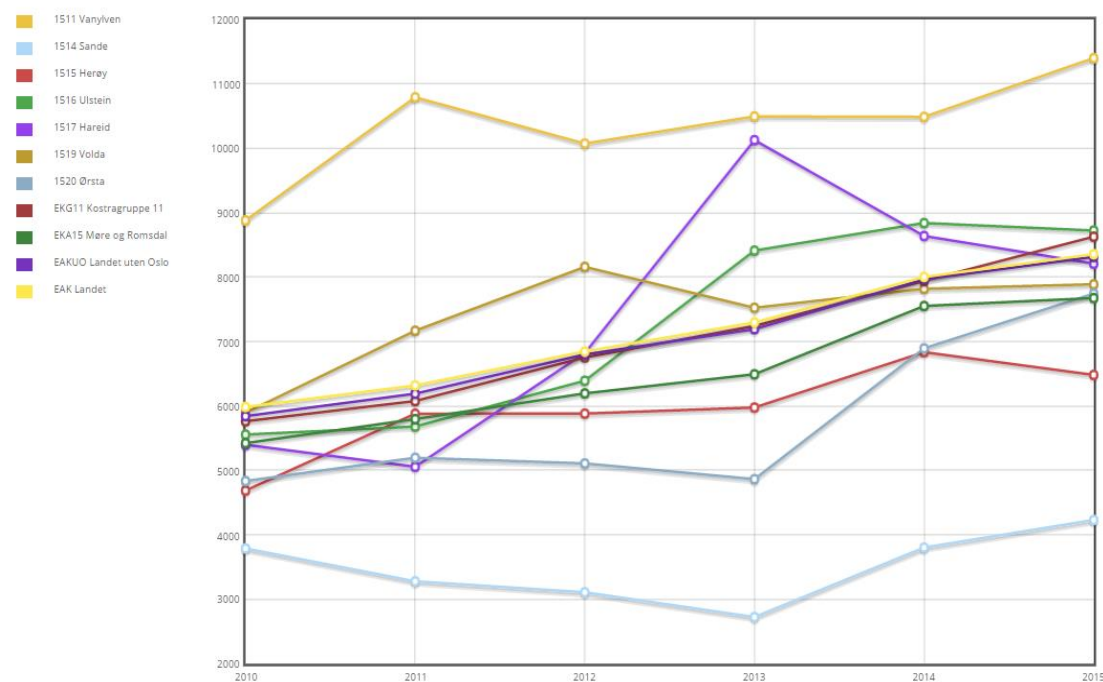
7 DRIFTSUTGIFTER - barnevernstenesta

KOSTRA-tala i høve barnevernstenesta er basert på netto driftsutgifter til funksjonane 244 «Barnevernsteneste», 251 «Barnevernstiltak i familien» og 252 Barnevernstiltak utanfor heimen». Utrekningane er basert på tal kommunen har innrapportert til SSB og tala i tabellane på neste side er henta frå kommunen sitt rekneskap.

Oversikta nedanfor viser utviklinga på driftsutgifter til barnevern pr. innbyggjar i alderen 0-17år for kommunane på Søre Sunnmøre og gjennomsnittet for land og fylke for perioden 2009-2015.

I dei fleste tilfelle såg ein ein svak auke i netto driftsutgifter. Sande hadde dei lågaste utgiftene knytt til tenesta medan Vanylven hadde dei høgaste. Herøy hadde også relativt låge utgifter samanlikna med fylke og landsgjennomsnitt og kommunane på Søre Sunnmøre som inngår i den interkommunale barnevernstenesta (Hareid, Ulstein, Ørsta og Volda).

Tidsserie



7.1 Rekneskapstal henta frå kommunane fordelt på funksjon

Ein har sett nærmare på rekneskapen til kommunane og samanlikna tala for 2015. Nedanfor går det fram ei oversikt som syner netto driftsutgifter fordelt på dei ulike funksjonane 244 barnevernstenesta, 251 barnevernstiltak i familien og 252 barnevernstiltak utanfor heimen. Ein har også samanlikna tala med utgiftene som går fram i KOSTRA. Som siste kolonnen i tabellen under viser, såg ein differansar mellom rekneskapstala og kva som har vore rapportert i KOSTRA. Størst differanse såg ein på Hareid og i Vanylven. Det er uklart kva som skuldast den store differansen, men det kan ha samanheng med feilrapportering.

	Innbyggjarar 2015 0-17 år	244 Barneverns teneste	Pr. innbyggjar	251 Barneverntiltak i familien	Pr. innbyggjar	252 Barneverntiltak utanfor familien	Pr. innbyggjar	SUM (244+251+252)	SUM pr innbyggjar	Tal i frå KOSTRA	Differanse mellom rekneskap og kostrarappor- tering
Herøy	2021	4 525 762	2 239	3 430 216	1 697	5 151 367	2 549	13 107 345	6 486	6 482	4
Ulstein	2054	5 774 382	2 811	1 334 936	650	11 062 408	5 386	18 171 726	8 847	8 723	124
Ørsta	2390	5 733 745	2 399	1 798 131	752	10 544 459	4 412	18 076 335	7 563	7 744	- 181
Volda	1971	4 773 617	2 422	432 269	219	10 077 151	5 113	15 283 037	7 754	7 889	- 135
Hareid	1136	3 564 773	3 138	667 154	587	5 830 273	5 132	10 062 200	8 858	8 209	649
Sande	494	1 163 156	2 355	497 944	1 008	397 503	805	2 058 603	4 167	4 230	- 63
Vanylven	617	1 930 212	3 128	334 680	542	4 505 804	7 303	6 770 696	10 974	11 400	- 426

244 Barnevernsteneste

Funksjon 244 gjeld kostnader til drift av barnevernstenesta. Dette gjeld bl.a. sakshandsaming som vert gjennomført av tilsette eller personell som er engasjert i barnevernstenesta, barnevernsberedskap/barnevernsvakt, utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og saksbehandling, og utgifter til tolk.

Ørsta kommune brukte ca. 5,7 millionar, tilsvarande kr 2 399,- pr. innbyggjar i alderen 0-17 år, og var blant dei med lågast kostnad. Hareid og Vanylven hadde dei høgaste utgiftene, der begge kommunane hadde i overkant av kr 3 100,- pr. innbyggjar 0-17 år.

251 Barnevernstiltak i familien

På funksjon 251 går det fram utgifter til tiltak i heimen, når barnet ikkje er plassert av barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til hjelpetiltak for barn og familie • Utgifter til plasser i sentre for foreldre og barn • Tiltaksstillingar i barnevernstenesta

Ørsta hadde relativt låge utgifter pr. innbyggjar 0-17 år og utgjorde kr 772,-. Herøy hadde dei høgaste kostnadane i forhold til nabokommunane knytt til denne funksjonen, og utgjorde kr 1 697,- pr. innbyggjar 0-17 år. Kommunen som brukte minst på barnevernstiltak i familien var Volda med berre kr 219,- pr. innbyggjar 0-17 år. Det kan derfor sjå ut som at Herøy brukar mykje større ressursar knytt til tiltak i heimen, enn dei andre nabokommunane.

252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet

Funksjon 252 viser utgifter til tiltak når barnet har plasseringstiltak frå barnevernet. Dette gjeld bl.a.: • Utgifter til tiltak som fosterheim, akutt plassering, institusjon, bufellesskap. • Utgifter til hjelpetiltak satt i verk i tillegg til plassering • Tilsynsfører i fosterheim

Økonomisk rapportering viste motsett kostnadsbilde i forhold til funksjon 251. Herøy og Sande hadde dei lågaste utgiftene samanlikna med nabokommunane. Herøy brukte kr 2 549 pr. innbyggjar 0-17 år og Sande kr 805,-. Ørsta kommune brukte 4 412,- pr. innbyggjar 0-17 år, men Hareid, Ulstein og Volda brukte frå kr 5 113,- til kr 5 386,- pr. innbyggjar -17 år. Vanylven hadde dei høgaste kostnadane pr. innbyggjar med kr 7 303,-. Det er ikkje undersøkt årsaka til dei store forskjellane, om dette kan vere tunge enkeltsaker.

7.2 Vurdering og konklusjon

KOSTRA-rapportering av økonomiske data frå kommunane viste at Ørsta kommune nytta kr 752,- pr innbyggjar 0-17 år på barnevernstiltak i heimen, der Herøy kommune brukte mest med kr 1.697,- og Volda kommune minst med kr 219,- . Når det gjaldt barnevernstiltak utanfor heimen brukte Ørsta kommune kr 4.412,- pr. innbyggjar 0-17 år, medan Vanylven brukte mest med kr 7.303,- og Sande minst med kr 805,- . Totale utgifter til barnevernet viste at Ørsta var på gjennomsnittet med kr 7.563,-. Vanylven, Hareid og Ulstein brukte mest, og Sande minst med kr 4.167,-.

Samanlikninga kan indikere at dei som brukar mykje ressursar på tiltak i heimen (førebyggjande) får dette igjen i form av mindre omsorgsovertakingar. Omsorgsovertaking kan vere kostbart jfr tabell nedanfor.

Tabellen nedanfor viser kommunane sine utgifter til hjelpetiltak (funksjon 251) og omsorgsplassering (funksjon 252) pr. barn under tiltak. Antal barn er henta frå KOSTRA-rapportering jfr tabell s 29.

2015	Herøy	Vanylven	Sande	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Antal barn med hjelpetiltak	70	16	20	48	29	87	79
Antal barn under omsorg	10	7	2	15	16	14	13
Utgifter til hjelpetiltak (251) pr barn med tiltak	49003	20918	24897	27811	23005	4969	22761
Utgifter omsorgsplassering(252) pr barn under omsorg	515137	643686	198752	737494	364392	719797	811112

Våre berekningar viser at kommunen var på gjennomsnittet knytt til hjelpetiltak pr. barn med tiltak med kr 22 761,- medan Herøy hadde dei høgaste med kr 49 003 pr. barn under tiltak. Volda minst med berre kr 4 969,- pr. barn . Når det gjeld utgifter knytt til totale kostnader med omsorgsplassering pr. omplassert barn hadde Ørsta dei høgaste utgiftene med kr 811 112,- pr. barn med omsorgstiltak, medan Sande hadde dei lågaste utgiftene med kr 198 752,-.

8 ANBEFALING

- 1 Barnevernstenesta må følgje opp rutinane i høve egne oppfølgingsbesøk og passe på at oppnemnd tilsynsfører gjennomfører minimumskrava til tilsynsbesøk som sikrar at barna får det tilsynet det har krav på.
- 2 Det må vurderast om regelverket vert følgd når det gjeld oppfølging av foreldre etter omsorgsovertaking
- 3 Det bør etablerast rutinar som dokumenterer uavhengigheitsvurderinga til tilsynsførar.
- 4 Det bør etablerast rutinar som sikrar at politiattestar vert oppbevart og makulert i samsvar med regleverket.
- 5 Rapporteringa til Fylkesmann og SSB (KOSTRA) må kvalitetssikrast og samsvare.

9 RÅDMANNEN SI TILBAKEMELDING

Rådmannen vil innleiingsvis presisere at det er viktig med fokus på dei ulike tenesteneområda gjennom forvaltningsrevisjon. Samtidig kan det vere greit å ta med seg at barnevernet er eit svært krevjande område å gjere faglege skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis når dette skal gjerast utan å engasjere ekstern barnevernsfagleg kompetanse. Innanfor tilsynsordninga ligg dette til fylkesmannen og direktoratet.

Barnevernet opplever stadig større krysspress der ressursane må konkurrere om tid til barn og krav til oppfølging av forskrifter, tidsfristar og kontroll. Samtidig er dette ei teneste der store ressursar kan verte utløyste utan forutgåande planlegging der ein må handle akutt.

Det hadde vore ynskeleg at analysen kunne konsentrere seg om 2016 etter at vi har fått eit normalt driftsår for den nye felles barnevernstenesta. Det har vore ein stor prosess å samle fire barnevern til eitt, og drifta ber preg av at ein har hatt eit par år med implementering og interimstilstand. Åra 2014 og 2015 har såleis vore særskilt krevjande år. Erfaringar tilseier 2-3 år i ein slik omorganiseringsprosess.

Både Fylkesmannen og Rådmannen har sterkt fokus på rapportering på viktige parameter for tenesta, og dei siste rapportane frå barnevernstenesta viser positiv utvikling.

10 VÅRE KOMMENTARER

Til avsnitt 1:

På generelt grunnlag vil vi presiser at det går ikkje inn under forvaltningsrevisjon å gjere skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis av barnevernet sine vurderingar og vedtak. Vi har ikkje gjort slike skjønsmessige vurderingar av kvalitet og praksis. Våre vurderingar bygg på kartlagt fakta, framstilt i tabellar, og vurdert dette mot regelverket, samt gjort analyse og samanlikningar. Informasjonen er henta frå dokumentasjon som barnevernet har gjort tilgjengeleg for oss, rekneskapen, og barnvernet si rapportering til Fylkesmann og SSB

Til avsnitt 3:

Barnevernsområde er eit særst viktig område, og uavhengig av organisatoriske endringar må ein sikre at systemet **til ei kvar tid** fungerer iht gjeldande regelverk. Det er uheldig viss endringsprosessar fører til manglande oppfølging slik at rettstryggleiken til barn/foreldre ikkje vert ivareteke.

Alle forvaltningsprosjekt vil få ei oppfølging etter ei gitt periode, og då vil gjennomgangen vise om alle rutinar er på kome på plass og fungerer tilfredstillande.

11 LITTERATURLISTE

- Lov om barnevernstenester (barnevernslova) 1992, sist endra 2015
- Forskrift om fosterheim (2003) sist endra 2014*
- Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunane (2006)
- Oppfølging av foreldre med barn/ungdom plassert i fosterhjem eller på institusjon, 2009.
- Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten – en veileder, 2006.
- Tilsyn med barn i fosterheim – veileder 02/05* (*ikkje nytta pga kommunen ikkje har endra praksis)